

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/23/2017
Identifikačné číslo spisu: 8015201118
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8015201118.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: L. E. A., bytom Y., právne zastúpeného JUDr. Dušanom Remetom, advokátom, so sídlom Masarykova 2, Prešov, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, za účasti pribratého účastníka konania: I. F. X., bytom A. (predtým Zdzislaw Mieczyslaw Pitera - Blue - Media, s miestom podnikania Bardejovská 220/1, Svidník, IČO: 46 213 058), o doručenie a preskúmanie rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočky Košice č. 63622-2/2013-KEM zo dňa 19. apríla 2013, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č.k. 13Scud/6/2015-29 zo 4. novembra 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove č.k. 13Scud/6/2015-29 zo 4. novembra 2016 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Odôvodnenie

1. Uznesením č.k. 13Scud/6/2015-29 zo dňa 04.11.2016 Krajský súd v Prešove uložil žalovanej povinnosť doručiť žalobcovi rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Košice č. 63622-2/2013-KEM zo dňa 19.04.2013 do vlastných rúk v lehote 30 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia krajského súdu.

2. V odôvodnení uznesenia krajský súd uviedol, že žalobca bol účastníkom správneho konania u žalovanej o tom, že mu nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti odo dňa 01.07.2012 podľa slovenskej legislatívy. Podľa názoru krajského súdu, keďže išlo o rozhodnutie o poistnom, malo byť doručené do vlastných rúk. Podľa poštovej doručky však rozhodnutie prevzala dňa 29.04.2013 namiesto žalobcu jeho manželka A. A.. Keďže podľa názoru krajského súdu prevzatie rozhodnutia bolo právne neúčinné, uložil žalovanej povinnosť predmetné rozhodnutie doručiť žalobcovi do vlastných rúk.

3. Proti tomuto uzneseniu podala žalovaná v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. g/ a h/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“). Podľa názoru žalovanej rozhodnutie o vzniku, resp. zániku poistenia sa neoznamuje doručením rozhodnutia do vlastných rúk. Rozhodnutie bolo doporučenou zásielkou doručované na adresu žalobcu zaevidovanú v systéme Sociálnej poisťovne ako aj na adresu miesta podnikania zamestnávateľa. Považuje sa za

doručené žalobcovi dňa 29.04.2013 aj napriek tomu, že ho prevzala osoba žijúca v spoločnej domácnosti so žalobcom. Poukázala na skutočnosť, že hoci zákon o sociálnom poistení neukladá povinnosť Sociálnej poisťovni doručovať do vlastných rúk rozhodnutia o vzniku, resp. zániku poistenia, Sociálna poisťovňa sa aj napriek tomu pokúšala rozhodnutia doručiť do vlastných rúk. Dodala, že v mnohých iných prípadoch sa snažila doručiť rozhodnutia aj doručenkou pre medzinárodný styk ako to bolo v prípade druhostupňového rozhodnutia, avšak v Poľskej republike inštitút doručovania do vlastných rúk nie je zavedený, a tak iný spôsob doručovania ako zvolila ani nebol možný a ani nebude možný. Preto mal krajský súd podľa názoru žalovanej posudzovať včasnosť podania žaloby. Navrhla preto napadnuté uznesenie Krajského súdu v Prešove zrušiť.

4. Vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalobca považoval kasačnú sťažnosť za nedôvodnú. Uviedol, že rozhodnutie prvostupňového orgánu verejnej správy sa zreteľne týka tak poistného vzťahu medzi žalobcom, resp. jeho zamestnávateľom na jednej strane a štátom, resp. žalovanou na druhej strane, čo v celom rozsahu odôvodňuje potrebu doručiť takéto rozhodnutie žalobcovi do vlastných rúk. Rozhodnutie prvostupňového orgánu podľa jeho názoru možno považovať za rozhodnutie bezprostredne sa týkajúce platenia poistného a vzniku, trvania a zániku poistného vzťahu, pričom nebolo sporným, že ide o nedávkové konanie. O správnosti tohto záveru podľa jeho názoru svedčí aj samotný postup žalovanej, ktorá dlhoročne zasiela rozhodnutia zamestnancom a zamestnávateľom doporučené s doručenkou do vlastných rúk. Výklad žalovanej preto považoval za účelový. Žiadal preto, aby kasačný súd napadnuté uznesenie Krajského súdu v Prešove potvrdil.

5. Po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o uložení povinnosti doručiť rozhodnutie správneho orgánu Krajský súd v Prešove uznesením č.k. 13Scud/6/2015-33 zo dňa 22.12.2016 konanie zastavil s poukazom na § 179 ods.4 S.s.p..

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g/ S.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu, v súlade s § 455 S.s.p. bez pojednávania, a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovanej bola podaná dôvodne.

7. Podľa § 212 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia, ak tento zákon neustanovuje inak. Deň doručenia rozhodnutia je deň jeho oznámenia.

8. Podľa § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia do vlastných rúk alebo poštou ako doporučená zásielka s doručenkou a poznámkou „do vlastných rúk“. Do vlastných rúk sa doručujú rozhodnutia

- a) o nepriznaní dávky, odňatí dávky, znížení dávky alebo o zastavení výplaty dávky,
- b) o uložení povinnosti vrátiť neprávom vyplatené sumy na dávke,
- c) o poistnom, o príspevku na starobné dôchodkové sporenie, o uložení pokuty a penále,
- d) o prerušení konania,
- e) o zastavení konania.

9. Podľa § 172 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. predmetom nedávkového konania je rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, o poistnom v sporných prípadoch, príspevku na starobné dôchodkové sporenie v sporných prípadoch, o pokute, penále, povolení splátok dlžných súm poistného, príspevku na starobné dôchodkové sporenie, pokuty, penále, a o zaradení zamestnávateľa do nebezpečnostnej triedy.

10. Podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod 1. zákona č. 461/2003 Z.z. do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch.

11. Podľa § 178 ods. 1 písm. a bod 8. zákona č. 461/2003 Z.z. do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o poistnom a o príspevku na starobné dôchodkové sporenie.

12. Podľa § 179 ods. 1 S.s.p., ak správnu žalobu podá niekto, kto tvrdí, že mu rozhodnutie orgánu

verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy nebolo doručené, hoci sa s ním ako s účastníkom administratívneho konania malo konať (ďalej len „opomenutý účastník“), správny súd overí správnosť tohto tvrdenia a skutočnosť, či od vydania napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia neuplynuli viac ako tri roky, a ak sú tieto podmienky splnené, uznesením rozhodne, že orgán verejnej správy je povinný doručiť opomenutému účastníkovi vo veci vydané rozhodnutie alebo opatrenie.

13. Podľa § 179 ods. 4 S.s.p. po právoplatnosti uznesenia podľa odseku 1 správny súd konanie zastaví. Správny súd zastaví konanie vždy aj vtedy, ak od vydania napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia do podania žaloby opomenutým účastníkom uplynuli viac ako tri roky.

14. Podľa § 179 ods. 7 S.s.p., ak sa správny súd nestotožní s tvrdením opomenutého účastníka, vo veci ďalej koná.

15. Podľa § 462 ods. 1 S.s.p., ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť vecne preskúmal aj napriek tomu, že krajský súd konanie po právoplatnosti uznesenia o uložení povinnosti doručiť rozhodnutie správneho orgánu zastavil. Kasačná sťažnosť sa podáva už proti právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu a Správny súdny poriadok v tejto veci kasačnú sťažnosť nevyklučuje (kasačná sťažnosť je prípustná). Kasačný súd preto nemohol účastníkovi uprieť právo na preskúmanie rozhodnutia krajského súdu v kasačnom konaní.

17. Žalobca podal správnu žalobu opomenutého účastníka tvrdiac, že rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Košice č. 63622-2/2013-KEM zo dňa 19.04.2013 mu nebolo riadne doručené. Z administratívneho spisu žalovanej ako aj z nesporných tvrdení účastníkov súdneho konania vyplýva, že žalobca bol účastníkom správneho konania a uvedené rozhodnutie mu Sociálna poisťovňa, pobočka Košice doručovala doporučené na adresu bydliska v Poľskej republike. Zásielku s rozhodnutím prevzala na adrese žalobcu manželka žalobcu. Žalobca ako aj krajský súd mali zhodne za to, že takéto doručenie je právne neúčinné a rozhodnutie správneho orgánu mu malo byť doručované do vlastných rúk.

18. S takýmto právnym záverom sa však nemožno stotožniť.

19. Zákon č. 461/2003 Z.z. pozná doručovanie do vlastných rúk a tzv. „obyčajné“ doručovanie. Taxatívny výpočet rozhodnutí, ktoré je potrebné doručiť do vlastných rúk, stanovuje § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. Rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočky Košice č. 63622-2/2013-KEM zo dňa 19.04.2013 bolo rozhodnuté, že žalobcovi nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti odo dňa 01.07.2012 podľa slovenskej legislatívy. Krajský súd toto rozhodnutie považoval za také, ktoré je potrebné doručovať do vlastných rúk.

20. Kasačný súd však dospel k záveru, že predmetné rozhodnutie pobočky žalovanej je rozhodnutím o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia, pre ktoré zákon doručovanie do vlastných rúk nevyžaduje.

21. Rozhodnutím o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia rozhoduje žalovaná a jej pobočky o tom, či účastník konania splnil zákonné predpoklady pre vznik, resp. zánik povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti podľa § 20 zákona č. 461/2003 Z.z. v sporných prípadoch, čo bol aj žalobcov prípad. Právnou otázkou, ktorú záväzne rieši takéto rozhodnutie, je teda existencia či neexistencia samotného poistného vzťahu. Naopak, rozhodnutím o poistnom je napr. rozhodnutie o predpísaní dlžného poistného podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. V takomto prípade však musí byť celkom zrejmé a nepochybné, že povinné sociálne poistenie vzniklo a trvalo, resp. stále trvá. Právnou otázkou, o ktorej sa rozhoduje takýmto rozhodnutím

je výška poistného, ktoré je subjekt podľa § 128 zákona č. 461/2003 Z.z. povinný platiť a odvádzať.

22. Odlišnosť oboch právnych inštitútov je zrejmá tiež zo systematického členenia zákona č. 461/2003 Z.z. Ustanovenie § 172 ods. 5 uvedeného zákona uvádza, že predmetom nedávkového konania je rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, ako aj konanie o poistnom v sporných prípadoch. Zákonodarca teda tieto dve konania rozlišuje. Obdobne ustanovenie § 178 ods. 1 písm. a/, v bode 1 určuje, že do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch a v bode 8, že do pôsobnosti pobočky patrí tiež rozhodovanie o poistnom.

23. V prípade poistenia a poistného ide teda celkom zjavne o odlišné právne inštitúty, pričom zákon nevyžaduje pri rozhodnutiach o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia doručovanie do vlastných rúk. Je preto potrebné konštatovať, že žalobcovi bolo rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Košice riadne doručené dňa 29.04.2013, kedy ho na adrese žalobcu prevzala osoba ochotná ho prevziať a odovzdať žalobcovi.

24. Vzhľadom na uvedené dôvody považoval kasačný súd kasačnú sťažnosť za dôvodnú a rozhodol podľa § 462 ods. 1 S.s.p. o zrušení napadnutého rozhodnutia krajského súdu a vrátení veci na ďalšie konanie. V ďalšom konaní bude krajský súd pokračovať v konaní aplikujúc § 179 ods. 7 S.s.p. Krajský súd rozhodne tiež o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 S.s.p.).

25. Toto uznesenie kasačného súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.